

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань національної безпеки і оборони

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-31-95, тел./факс: 255-33-08

№ 04-24/07-1060(269230)

д/н "штату" 2017 р.

Голові Верховної Ради України
ПАРУБІЮ А.В.

Шановний Андрію Володимировичу!

Верховна Рада України 6 жовтня 2017 року прийняла в першому читанні проект Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях» (реєст.№ 7163), поданий Президентом України П. Порошенком, доручивши Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки та оборони доопрацювати його з урахуванням зауважень і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Інформуємо Вас, що до Комітету для підготовки його до другого читання надійшла велика кількість пропозицій та зауважень від більше 100 народних депутатів України. Більшість пропозицій подано до кожного рядку проекту закону. При цьому самий законопроект містить лише 11 статей.

З огляду на зазначене та відзначаючи важливість предмету регулювання проекту закону, необхідність ґрунтовного, всебічного і якісного опрацювання нормативного матеріалу, Комітет надає Вам відпрацьований текст законопроекту в остаточній редакції для опрацювання його депутатськими фракціями і групами у Верховній Раді України.

Документ: на 21 арк.

З повагою

Голова Комітету

С.В.ПАШИНСЬКИЙ

Проект Закону, підготовлений
Комітетом з національної безпеки і оборони в остаточній редакції
від 24.11.2017

З А К О Н У К Р А І Н И

**Про особливості державної політики із забезпечення державного
суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та
Луганській областях**

Верховна Рада України,
ґрунтуючись на Декларації про державний суверенітет України та
Конституції України;

підkreślуючи, що суверенітет України поширюється на всю її
територію, яка в межах міжнародно-визнаного державного кордону є
цілісною і недоторканною;

керуючись Статутом Організації Об'єднаних Націй та Декларацією про
принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та
співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації
Об'єднаних Націй від 24 жовтня 1970 року, Заключного акта Наради з
безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 року;

виходячи з того, що відповідно до пунктів "а", "б", "с", "д" та "г" статті
3 Резолюції 3314 (XXIX) Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних
Націй "Визначення агресії" від 14 грудня 1974 року та положень статті 1
Закону України «Про оборону України», застосування Російською
Федерацією збройної сили проти України становить злочин збройної агресії
та грубо порушує Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням
України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994
року та Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і
Російською Федерацією від 31 травня 1997 року;

враховуючи, що дата початку окупації частини території України,
зокрема, Автономної Республіки Крим та міста Севастополь визначається
Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий
режим на тимчасово окупованій території України»;

беручи до уваги постанови Верховної Ради України від 27 січня 2015
року №129-VIII «Про Звернення Верховної Ради України до Організації
Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї
Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї
ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав
світу про визнання Російської Федерації державою-агресором» та від 21
квітня 2015 року №337-VIII «Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч
збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків»;

констатуючи, що у світлі положень IV Гаазької Конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року, IV Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року, одним із наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України стала тимчасова окупація частини території України;

не визнаючи тимчасову окупацію Російською Федерацією частини території України;

виходячи з положень Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй «Про територіальну цілісність України» № 68/262 від 27 березня 2014 року, які підкреслюють нелегітимність проведення в Криму референдуму та закликають міжнародне співтовариство «не визнавати будь-яку зміну статусу Автономної Республіки Крим і міста Севастополя на основі зазначеного референдуму»;

беручи до уваги Резолюцію Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 75/205 «Стан справ у галузі прав людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі (Україна)» від 19 грудня 2016 року, де Крим визнано тимчасово окупованим Російською Федерацією;

підтверджуючи невіддільне суверенне право України на відновлення і збереження її територіальної цілісності в межах міжнародно – визнаного державного кордону, включаючи територію Автономної Республіки Крим та міста Севастополь;

відзначаючи, що збройна агресія Російської Федерації розпочалась з неоголошених і прихованих вторгнень на територію України підрозділів Збройних Сил та інших силових відомств Російської Федерації, а також шляхом організації та підтримки терористичної діяльності;

беручи до уваги, що Російська Федерація чинить злочин агресії проти України та здійснює тимчасову окупацію частин її території за допомогою збройних формувань Російської Федерації, які складаються з регулярних з'єднань і підрозділів, підпорядкованих Міністерству оборони Російської Федерації, підрозділів та спецформувань, підпорядкованих іншим силовим відомствам Російської Федерації, їхніх радників, інструкторів та іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, та за допомогою окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні Російській Федерації самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

відзначаючи, що дії Російської Федерації, на території окремих районів Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим та міста Севастополь грубо порушують принципи та норми міжнародного права, зокрема шляхом: систематичного недодержання режиму припинення вогню та продовження обстрілів цивільних об'єктів та інфраструктури, наслідком чого є численні жертви серед цивільного населення, військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань України; продовження практики протиправного затримання і утримання громадян України на тимчасово окупованих територіях, їх незаконного вивезення і утримання на території Російської Федерації; намагань поширити російське законодавство та податкову систему на окремі райони Донецької та Луганської областей; Автономну Республіку Крим та місто Севастополь висування незаконних вимог щодо перереєстрації підприємств та стягнення коштів на користь окупаційної адміністрації Російської Федерації в окремих районах Донецької та Луганської областей, Автономній Республіці Крим та місті Севастополь; запровадження російського рубля як єдиної валюти в окремих районах Донецької та Луганської областей, Автономній Республіці Крим та місті Севастополь; свавільного застосування російських освітніх стандартів в навчальних закладах, введення на підприємствах в окремих районах Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим та міста Севастополь «зовнішнього управління» та визнання незаконних ідентифікаційних документів та реєстраційних знаків транспортних засобів в окремих районах Донецької та Луганської областей, Автономній Республіці Крим та місті Севастополь; практики насильницьких зникнень, катувань, нелюдського поводження або покарання, позасудових страт цивільного населення та українських військовослужбовців, а також заручників;

залишаючись відданою курсу політико-дипломатичного врегулювання на основі норм і принципів міжнародного права і Статуту Організації Об'єднаних Націй;

підтверджуючи невіддільне суверенне право України на самооборону відповідно до статті 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй,

беручи до уваги Постанову Верховної Ради України від 21 травня 2015 року №462-VIII «Про заяву Верховної Ради України «Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав і основоположних свобод»;

враховуючи те, що особливості правового режиму на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя визначаються Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»;

приймає цей Закон, що має на меті визначити особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях.

Стаття 1. У Донецькій та Луганській областях тимчасово окупованими територіями на момент ухвалення цього Закону визнаються частини території України, в межах яких збройні формування Російської Федерації та окупаційна адміністрація Російської Федерації встановили та здійснюють загальний ефективний контроль, а саме:

- 1) сухопутна територія та її внутрішні води у межах окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, де збройні формування Російської Федерації і окупаційна адміністрація Російської Федерації встановили та здійснюють окупаційну владу та загальний ефективний контроль Російської Федерації;
- 2) внутрішні морські води, прилеглі до сухопутної території, зазначені у пункті 1 цієї частини;
- 3) надра під територіями, визначеними у пунктах 1 та 2 цієї частини, і повітряний простір над цими територіями;

Межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій тимчасово окупованих територій в Донецькій та Луганській областях визначаються Президентом України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України.

Стаття 2. Правовий статус тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та міста Севастополь та правовий режим на цих територіях визначається цим Законом, Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і принципами та нормами міжнародного права.

Тимчасова окупація Російською Федерацією територій України, що зазначені у пунктах 1 – 3 частини першої статті 1 цього Закону, якою б не була тривалість окупації, є незаконною і не створює для Російської Федерації жодних територіальних прав.

Діяльність збройних формувань Російської Федерації та окупаційної адміністрації Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, яка суперечить нормам міжнародного гуманітарного права є незаконною, а будь-який виданий у зв'язку з такою діяльністю акт є недійсним і не створює жодних правових наслідків, окрім документів, що підтверджують факт народження особи на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях та факт смерті особи на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях, які додаються до заяви про державну реєстрацію народження особи та заяви про державну реєстрацію смерті особи відповідно.

Відповідальність за моральну та матеріальну шкоду, завдану державі Україна, органам державної влади та органам місцевого самоврядування, фізичним та юридичним особам, покладається на Російську Федерацію.

У межах тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях діє особливий порядок забезпечення прав і свобод цивільного населення, визначений цим Законом, іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, принципам та нормам міжнародного права.

За фізичними особами, незалежно від перебування їх на обліку як внутрішньо переміщених осіб чи від набуття ними спеціального правового статусу, та за юридичними особами зберігається право власності, інші речові права на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, якщо воно набуте відповідно до законів України.

За державою Україна, територіальними громадами сіл, селищ, міст, які розташовані на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами публічного права зберігається право власності, інші речові права на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях.

Визначений Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» порядок регулювання правочинів та реалізації прав суб'єктів, зазначених у частинах 6 і 7 цієї статті, поширюється з урахуванням необхідних змін (*mutatis mutandis*) на тимчасово окуповані території України в Донецькій та Луганській областях, крім порядку в'їзду осіб на тимчасово окуповані території в Донецькій та Луганській областях та виїзду з них, який встановлюється відповідно до цього Закону, та порядку територіальної підсудності справ, підсудних розташованим на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях судам, який встановлюється відповідно до Закону України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції».

Особи, які беруть участь у збройній агресії Російської Федерації або залучені до участі в окупаційній адміністрації Російської Федерації несуть кримінальну відповідальність за діяння, які порушують законодавство України та норми міжнародного гуманітарного права.

Стаття 3. Державна політика із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях базується на Конституції та законах України, міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, принципах і нормах міжнародного права.

Стаття 4. Цілями державної політики України із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях є:

- 1) звільнення тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях та відновлення конституційного ладу на них;
- 2) захист прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб;
- 3) забезпечення незалежності, єдності та територіальної цілісності України;

Стаття 5. Для забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях органи державної влади та їх посадові особи, діючи на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України:

- 1) вживають заходів для захисту прав і свобод цивільного населення;
- 2) здійснюють, з додержанням міжнародних зобов'язань України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, принципів і норм міжнародного права, політико-дипломатичні, санкційні та інші заходи з метою відновлення територіальної цілісності України у межах міжнародно-визнаного державного кордону України;
- 3) вживають заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях;
- 4) розвивають, із залученням ресурсів держави та міжнародної допомоги, оборонний і безпековий потенціал України з метою відсічі збройної агресії;
- 5) використовують механізми двосторонньої міжнародної співпраці, міжнародних організацій та міжнародних судових інстанцій з метою збереження та посилення санкцій, застосовуваних проти Російської Федерації членами міжнародного співтовариства.

Стаття 6. Основними напрямами захисту прав і свобод цивільного населення на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях є:

- 1) захист основоположних політичних і громадянських прав і свобод людини;
- 2) вжиття заходів щодо звільнення Російською Федерацією, окупаційною адміністрацією Російської Федерації всіх незаконно затриманих, утримуваних громадян України;
- 3) сприяння забезпечення поновлення порушених матеріальних прав;
- 4) сприяння забезпечення соціально-економічних, екологічних та культурних потреб, зокрема шляхом реалізації заходів, визначених

центральним органом виконавчої влади України, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій на виконання відповідних рішень Кабінету Міністрів України;

- 5) надання необхідної правничої та гуманітарної допомоги, зокрема шляхом залучення міжнародної допомоги, надання медичних та соціальних послуг на контролювані Україною територій;
- 6) сприяння підтриманню культурних зв'язків;
- 7) забезпечення доступу до навчальних закладів та засобів масової інформації України.

Особливості реалізації інших прав і свобод цивільного населення та вчинення правочинів на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях визначаються законами України.

Порядок в'їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окупованих територіях у Донецькій і Луганській областях і виїзду осіб, переміщення товарів з них встановлюється відповідно до цього Закону.

Кабінет Міністрів України вживає всіх передбачених законодавством України захисту прав і свобод людини і громадянина, зокрема здійснює постійний моніторинг стану дотримання прав і свобод людини і громадянина та документування фактів порушення таких прав і свобод на тимчасово окупованих територіях України, за результатами чого оприлюднює та надає відповідну інформацію міжнародним організаціям у сфері захисту прав і свобод людини та вживає необхідних заходів для створення міжвідомчого координаційного органу з метою узагальнення правової позиції держави у питанні відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідований претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповіданості за збройну агресію проти України.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях та періодично інформує Верховну Раду України про стан додержання прав і свобод людини і громадянина на цих територіях.

Україна не несе відповіданості за незаконні дії та рішення Російської Федерації, на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях.

Стаття 7. Російська Федерація як держава-окупант відповідно до IV Гаазької Конвенції від 18 жовтня 1907 року, IV Женевської Конвенції від 12 серпня 1949 року та I Додаткового протоколу від 8 червня 1977 року до Женевських конвенцій 1949 року зобов'язана забезпечити захист прав цивільного населення та створити необхідні умови для його життєдіяльності.

Факт остаточного виведення та повної відсутності всіх збройних формувань Російської Федерації у порядку визначеному цим Законом

встановлюється Міністром оборони України та Міністром внутрішніх справ України шляхом спільного подання Президентові України, який виключно на цій підставі схвалює відповідне рішення.

Стаття 8. Для забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях:

залучаються Генеральним штабом Збройних Сил України, за погодженням з відповідними керівниками, та використовуються сили і засоби (особовий склад та спеціалісти окремих підрозділів, військових частин, зброя, бойова техніка, спеціальні і транспортні засоби, засоби зв'язку та телекомунікацій, інші матеріально-технічні засоби) Збройних Сил України, інших військових формувань (Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони України, Державної спеціальної служби транспорту), правоохоронних органів спеціального призначення, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, військової прокуратури, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту;

у зонах безпеки прилеглих до району бойових дій з метою здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях діє особливий порядок, який передбачає надання органам сектору безпеки і оборони, іншим державним органам України спеціальних повноважень, необхідних для здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях. Межі зон безпеки прилеглих до району бойових дій визначаються начальником Генерального штабу Збройних Сил України – Головнокомандувача Збройних Сил України за поданням Командувача об'єднаних сил.

Забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення (Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони України, Державної спеціальної служби транспорту), Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, військової прокуратури, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту необхідними засобами і ресурсами здійснюються Кабінетом Міністрів України.

Початок та завершення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях визначаються окремими рішеннями Президента України.

Правовою підставою для відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та відновлення територіальної цілісності України є Конституція України, законодавство України та стаття 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 9. Стратегічне керівництво силами та засобами Збройних Сил України, інших військових формувань, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, які залучаються до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях здійснює Генеральний штаб Збройних Сил України.

Керівництво силами та засобами Збройних Сил України, інших військових формувань, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, які залучаються до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації безпосередньо в Донецькій та Луганській областях здійснює Командувач об'єднаних сил, який призначається Президентом України за поданням начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України.

Командувач об'єднаних сил свої повноваження реалізує через Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України. Повноваження Командувача об'єднаних сил та положення про Об'єднаний оперативний штаб визначаються Президентом України.

Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України через відповідні органи військового управління здійснює планування, організацію та контроль виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, спрямування, координацію і контроль за діяльністю військово-цивільних чи військових адміністрацій (у разі їх утворення) у Донецькій та Луганській областях з питань національної безпеки і оборони.

Військовослужбовці, працівники правоохоронних органів та інші особи, які залучаються до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, на час їхнього проведення підпорядковуються Командувачу об'єднаних сил, рішення якого є обов'язковими до виконання.

Втручання в управління заходами із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях будь-яких осіб незалежно від посади не допускається.

Стаття 10. В'їзд осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповані території в Донецькій і Луганській областях і виїзд осіб, переміщення товарів з них здійснюється через контрольні пункти в'їзду-виїзду.

Командувач об'єднаних сил, з урахуванням безпекової обстановки, має право обмежувати в'їзд та виїзд осіб з тимчасово окупованих територій Донецької і Луганської областей.

Порядок в'їзду осіб на тимчасово окупованих територіях в Донецькій і Луганській областях та виїзду осіб з неї, переміщення товарів визначається Кабінетом Міністрів України.

Перебування в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації осіб, які не залучені до їх проведення, допускається з дозволу Командувача об'єднаних сил.

Законні вимоги посадових осіб, які залучаються до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, є обов'язковими для громадян і посадових осіб.

З метою забезпечення життєво важливих інтересів суспільства і держави під час відсічі збройній агресії, у зонах безпеки прилеглих до району бойових дій, військовослужбовці, працівники правоохоронних органів та особи, які залучаються до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, відповідно до Конституції та законодавства України мають право:

1) застосовувати, у разі крайньої необхідності, зброю і спеціальні засоби до осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення чи інші дії, що перешкоджають виконанню законних вимог осіб, залучених до виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, або дії, пов'язані з несанкціонованою спробою проникнення в район здійснення зазначених заходів;

2) затримувати і доставляти, згаданих у пункті 1 цієї статті до органів Національної поліції України;

3) перевіряти у громадян і посадових осіб документи, що посвідчують особу, а в разі відсутності документів - затримувати їх для встановлення особи;

4) здійснювати особистий догляд громадян, огляд речей, що при них знаходяться, транспортних засобів та речей, які ними перевозяться;

5) тимчасово обмежувати або забороняти рух транспортних засобів і пішоходів на вулицях та дорогах, не допускати транспортні засоби, громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти, виводити громадян з окремих ділянок місцевості та об'єктів, відбуксировувати транспортні засоби;

6) входити (проникати) в житлові та інші приміщення, на земельні ділянки, що належать громадянам, для виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, на територію та в приміщення підприємств, установ і організацій, перевіряти транспортні засоби;

7) використовувати із службовою метою засоби зв'язку і транспортні засоби, у тому числі спеціальні, що належать громадянам (за їх згодою), підприємствам, установам та організаціям, за винятком транспортних засобів дипломатичних, консульських та інших представництв іноземних держав та міжнародних організацій.

Стаття 11. Прикінцеві і перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Цим Законом Верховна Рада України відповідно до пункту 9 частини першої статті 85 Конституції України схвалює рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань, що приймається відповідно до пункту 19 частини першої статті 106 Конституції України, для стримування і відсічі російської збройної агресії в Донецькій та Луганській областях і забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях.

3. Цей Закон діє без шкоди для невіддільного суверенного права України на тимчасово окуповану Російською Федерацією територію Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та заходів, спрямованих на відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно – визнаного державного кордону.

4. Визнати таким, що втратив чинність Закон України «Про створення вільної економічної зони "Крим" та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України».

5. Внести зміни до таких законів України:

1) у Законі України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425 із наступними змінами):

а) у пункті 19 частини першої статті 6:

абзац перший доповнити словами «у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечені їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів»;

абзац другий викласти в такій редакції:

«Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, категорії таких осіб та терміни їх участі (забезпечення проведення) в антитерористичній операції, у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також райони антитерористичної операції визначає Кабінет Міністрів України.

Райони здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації визначаються відповідно до Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях». Порядок позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту, визначає Кабінет Міністрів України»;

б) у частині другій статті 7:

у пункті 11 слова «а також працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції та стали інвалідами внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення» замінити словами «під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, а також працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції, до забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях та стали інвалідами внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення, під час забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів»;

пункт 14 викласти в такій редакції:

«14) осіб, які добровільно забезпечували (або добровільно залучалися до забезпечення) проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність) та стали інвалідами внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції, перебуваючи безпосередньо в

районах та у період її проведення, під час забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів»;

в) у пункті 13 статті 9:

абзац перший доповнити словами «які залучалися та брали безпосередню участь у забезпечені здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів у порядку, встановленому законодавством»;

абзац другий викласти у такій редакції:

«Порядок надання статусу учасника війни особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, категорії таких осіб, терміни їх участі у забезпеченії проведення антитерористичної операції, у забезпечені здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, а також райони антитерористичної операції визначаються Кабінетом Міністрів України. Райони здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації визначаються відповідно до Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях»;

г) абзац п'ятий пункту 1 частини першої статті 10 викласти у такій редакції:

«сім' осіб, які добровільно забезпечували (або добровільно залучалися до забезпечення) проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність) та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність), перебуваючи безпосередньо в районах та у період її проведення, під час забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність), перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів»;

д) в абзаці восьмому пункту 1 частини першої статті 10 слова "та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпечені її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах

антитерористичної операції у період її проведення, а також сім'ї працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення" замінити словами "у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, у забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, а також сім'ї працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції, забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення, забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів».

2) у Законі України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами):

а) перше речення частини другої статті 42 доповнити словами "або Закону України "Про правовий режим воєнного стану";

б) у статті 78:

пункт 3 частини першої викласти в такій редакції:

"3) передбачених законами України "Про військово-цивільні адміністрації", "Про правовий режим воєнного стану";

у частині п'ятій слова "відповідної військово-цивільної адміністрації" замінити словами "відповідної військово-цивільної, військової адміністрації";

в) у статті 79:

в абзаці другому частини другої слова "у випадку, передбаченому Законом України "Про військово-цивільні адміністрації" замінити словами "у

випадках, передбачених законами України "Про військово-цивільні адміністрації", "Про правовий режим воєнного стану";

у пункті 3-1 частини одинадцятої слова "відповідної військово-цивільної адміністрації" замінити словами "відповідної військово-цивільної, військової адміністрації";

г) у статті 79-1:

частину другу доповнити абзацом другим такого змісту:

"Повноваження старости можуть бути достроково припинені також у випадку, передбаченому Законом України "Про правовий режим воєнного стану";

у частині сьомій:

у пункті 5 слова "частиною другою цієї статті" замінити словами "абзацом першим частини другої цієї статті";

доповнити пунктом 6 такого змісту:

"6) з підстави, зазначеної в абзаці другому частини другої цієї статті, -з дня набрання чинності актом Президента України про утворення відповідної військової адміністрації населеного пункту (населених пунктів)";

3) у Законі України "Про Збройні Сили України" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 48, ст. 410 із наступними змінами):

розділ V "Прикінцеві положення" доповнити пунктом 1-1 такого змісту:

"1-1. Органи військового управління, з'єднання, військові частини і підрозділи Збройних Сил України можуть залучатися в мирний час відповідно до закону до здійснення заходів, передбачених Законом України "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях". Залучені до здійснення таких заходів з'єднання, військові частини і підрозділи Збройних Сил України мають право застосовувати і використовувати зброю та бойову техніку";

4) у Законі України "Про військово-цивільні адміністрації" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 13, ст. 87 із наступними змінами):

а) у преамбулі після слів «населення в районі» доповнити слова «відсічі збройній агресії Російської Федерації, зокрема»;

б) у частині першій статті 1:

у абзаці першому після слів «у районі» доповнити словами «відсічі збройної агресії Російської Федерації, зокрема»;

у абзаці другому після слів «участі протидії» доповнити слова «актам збройної агресії,» та після слів «катастрофи в районі» доповнити словами «відсічі збройній агресії Російської Федерації, зокрема»;

абзац другий після слів "у складі Антитерористичного центру при Службі безпеки України" доповнити словами "(у разі їх утворення для виконання повноважень відповідних органів у районі проведення антитерористичної операції) або у складі Об'єднаного оперативного штабу

Збройних Сил України (у разі їх утворення для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях)", а слова "в районі проведення антитерористичної операції" замінити словами "на відповідній території";

в) у статті 3:

частину четверту після слів "з Антитерористичним центром при Службі безпеки України" доповнити словами "(у разі утворення для виконання повноважень відповідних органів у районі проведення антитерористичної операції) або з Об'єднаним оперативним штабом Збройних Сил України (у разі утворення для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях)";

частину шосту після слів "керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України" доповнити словами "а у разі утворення військово-цивільних адміністрацій для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях - за поданням Командувача об'єднаних сил";

у частині восьмій слова "керівник Антитерористичного центру при Службі безпеки України за поданням керівника відповідної військово-цивільної адміністрації" замінити словами "за поданням керівника відповідної військово-цивільної адміністрації керівник Антитерористичного центру при Службі безпеки України, а у разі утворення військово-цивільних адміністрацій населених пунктів для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях – Командувач об'єднаних сил";

у частині дев'ятій:

у першому реченні слова "а у разі якщо відповідні обласні військово-цивільні адміністрації не утворені - керівник Антитерористичного центру при Службі безпеки України" замінити словами "а якщо відповідні обласні військово-цивільні адміністрації не утворені - керівник Антитерористичного центру при Службі безпеки України, а у разі утворення військово-цивільних адміністрацій населених пунктів, районних військово-цивільних адміністрацій для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях - Командувач об'єднаних сил.";

друге речення доповнити словами "а у разі утворення військово-цивільних адміністрацій для виконання повноважень відповідних органів у

районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях - Командувач об'єднаних сил.";

частину одинадцяту після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

"Повноваження військово-цивільних адміністрацій населених пунктів, районних, обласних військово-цивільних адміністрацій також припиняються згідно із Законом України "Про правовий режим воєнного стану".

У зв'язку з цим абзац четвертий вважати абзацом п'ятим;

у частині тринадцятій слова "керівником Антитерористичного центру при Службі безпеки України за поданням керівника відповідної військово-цивільної адміністрації без конкурсного відбору" замінити словами "без конкурсного відбору за поданням керівника відповідної військово-цивільної адміністрації керівником Антитерористичного центру при Службі безпеки України, а у разі утворення військово-цивільних адміністрацій населених пунктів для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях - Командувачем об'єднаних сил";

г) абзац перший частини першої статті 5 після слів "з Антитерористичним центром при Службі безпеки України" доповнити словами "а у разі утворення військово-цивільних адміністрацій для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях за погодженням з Командувачем об'єднаних сил";

д) у статті 6:

частину другу викласти в такій редакції:

"2. Військово-цивільну адміністрацію населеного пункту (населених пунктів) очолює керівник, який призначається на посаду та звільняється з посади керівником відповідної обласної військово-цивільної адміністрації за погодженням з керівником Антитерористичного центру при Службі безпеки України, а у разі утворення військово-цивільної адміністрації населеного пункту (населених пунктів) для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях - за погодженням з Командувачем об'єднаних сил. Якщо відповідна обласна військово-цивільна адміністрація не утворена, керівник військово-цивільної адміністрації населеного пункту (населених пунктів) призначається на посаду та звільняється з посади керівником Антитерористичного центру при Службі безпеки України, а у разі утворення військово-цивільної адміністрації населеного пункту (населених пунктів) для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із

забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях - Командувачем об'єднаних сил ";

у пункті 10 частини третьої після слів «на період до завершення» доповнити словами «відсічі збройній агресії Російської Федерації, зокрема»;

5) у Законі України "Про правовий режим воєнного стану" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 28, ст. 250 із наступними змінами):

а) у статті 4:

абзац перший частини третьої доповнити словами "або припинення їх повноважень згідно із законом";

перше речення частини четвертої після слів "у встановлені Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" строки" доповнити словами "або припинення їх повноважень згідно із законом";

доповнити частиною дев'ятою такого змісту:

"9. У зв'язку з утворенням військових адміністрацій населених пунктів повноваження військово-цивільних адміністрацій цих населених пунктів припиняються з дня початку здійснення відповідною військовою адміністрацією своїх повноважень.

У разі утворення районних, обласних військових адміністрацій у день набрання чинності актом Президента України про їх утворення припиняються повноваження відповідних районних, обласних військово-цивільних адміністрацій";

в) статтю 28 доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. У разі введення воєнного стану в окремих місцевостях у зв'язку з збройною агресією Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях:

1) у день набрання чинності актом Президента України про утворення військової адміністрації припиняються згідно із цим Законом повноваження:

обласної ради, її виконавчого апарату, посадових та службових осіб місцевого самоврядування, які працюють у цих органах, -у разі утворення відповідної обласної військової адміністрації;

районної ради, її виконавчого апарату, посадових та службових осіб місцевого самоврядування, які працюють у цих органах, -у разі утворення відповідної районної військової адміністрації;

сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад, їх виконавчих органів, сільських, селищних, міських голів, інших посадових та службових осіб місцевого самоврядування, які працюють у цих органах місцевого самоврядування, старост - у разі утворення військової адміністрації відповідного населеного пункту (населених пунктів);

2) районні, обласні військові адміністрації здійснюють на відповідній території, поряд із повноваженнями місцевих державних адміністрацій, повноваження із запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, а також здійснюють повноваження, передбачені пунктами 1 - 10 частини третьої статті 15 цього Закону;

3) військові адміністрації населених пунктів, районні, обласні військові адміністрації здійснюють свої повноваження до дня першого засідання першої сесії відповідної ради, обраної після скасування воєнного стану;

4) спрямування, координацію та контроль за діяльністю обласних військових адміністрацій з питань забезпечення оборони, громадського порядку і безпеки, здійснення заходів правового режиму воєнного стану здійснює Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України при загальному керівництві Генерального штабу Збройних Сил України, а з інших питань - Кабінет Міністрів України у межах своїх повноважень; спрямування, координацію та контроль за діяльністю районних військових адміністрацій з питань забезпечення оборони, громадського порядку і безпеки, здійснення заходів правового режиму воєнного стану здійснюють обласні військові адміністрації, а з інших питань - Кабінет Міністрів України, обласні державні адміністрації у межах своїх повноважень;

5) Генеральний штаб Збройних Сил України здійснює повноваження, передбачені пунктами 1, 3 і 4 статті 14 цього Закону, а також з організації підготовки та здійснення загального керівництва Збройними Силами України, з'єднаннями, частинами та органами інших військових формувань і правоохоронних органів під час виконання ними заходів правового режиму воєнного стану;

6) Командувач об'єднаних сил Збройних Сил України здійснює безпосереднє керівництво силами і засобами Збройних Сил України, інших військових формувань, які залучаються до здійснення безпосередньо в Донецькій та Луганській областях заходів із забезпечення національної безпеки і оборони та правового режиму воєнного стану через відповідні органи військового управління".

6) пункт 3 частини першої статті 3 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» викласти в такій редакції:

«3) надра під територіями, зазначеними у пунктах 1 і 2 цієї частини, і повітряний простір над цими територіями».

7) у Законі України «Про прокуратуру» (Відомості Верховної Ради України, 2015, № 2-3, стор. 54, стаття 12 із наступними змінами):

а) Розділ XIII «Перехідні положення» доповнити пунктом 1³ такого змісту:

«1³.У період здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, з метою захисту інтересів держави з питань зміщення обороноздатності, прокурори військових прокуратур, у порядку визначеному Генеральним прокурором, на тимчасово окупованих територіях Донецької і Луганської областей мають право:

безперешкодно за посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити у приміщення органів державної влади та місцевого

самоврядування, військових частин, підприємств, установ та організацій державного сектору економіки без особливих перепусток, де такі запроваджено;

виребувати за письмовим запитом від суб'єктів владних повноважень інформацію, ознайомлюватися та безоплатно отримувати копії документів і матеріалів;

отримувати усні або письмові пояснення від посадових та службових осіб суб'єктів владних повноважень;

вимагати від керівників та колегіальних органів проведення аудитів (ревізій), перевірок діяльності підпорядкованих і підконтрольних суб'єктів владних повноважень; а також виділення з цією метою спеціалістів;

вимагати від суб'єктів владних повноважень усунення порушень законодавства.»

б) у частині другій пункту 2 Розділу XIII. «Перехідні положення» після слів «воєнного стану» доповнити словами «у період здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони в Донецькій та Луганській областях».

8) у Законі України «Про судовий збір» (Відомості Верховної Ради України, 2012, № 14, стор. 633, стаття 87 із наступними змінами):

у частині першій статті 5:

доповнити пунктом 21 такого змісту:

«21) органи військової прокуратури – у справах щодо захисту інтересів держави з питань зміщення обороноздатності.»

доповнити пунктами 22 і 23 такого змісту:

«21) заявники – у справах за заявами про встановлення фактів, що мають юридичне значення, поданих у зв'язку з військовою агресією, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру, що призвели до вимушеного переселення з тимчасово окупованих територій України, загибелі, поранення, перебування в полоні, незаконного позбавлення волі або викрадення, а також порушення права власності на рухоме та/або нерухоме майно».

«22) позивачі – у справах за позовами до країни-агресора про відшкодування завданої майнової та/або моральної шкоди у зв'язку з тимчасовою окупацією території України, військовою агресією, збройним конфліктом, що призвели до вимушеного переселення з тимчасово окупованих територій України, загибелі, поранення, перебування в полоні, незаконного позбавлення волі або викрадення, а також порушення права власності на рухоме та/або нерухоме майно».

9) статтю 18 Закону України “Про боротьбу з тероризмом” (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 25, ст. 180 із наступними змінами) після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

Антитерористичну операцію може бути завершено у зв'язку із введенням воєнного чи надзвичайного стану або із початком здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, передбачених Законом України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій та Луганській областях».

10) статтю 7 Закону України “Про контррозвідувальну діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 12, ст. 89 із наступними змінами) доповнити частиною 3-1) такого змісту:

«проводити оперативно-технічні пошукові заходи у системах та каналах телекомунікацій у межах, визначених чинним законодавством повноважень виключно з метою отримання упереджуvalної інформації у разі загрози вчинення терористичного акту, при проведенні антитерористичної операції або при здійсненні заходів, спрямованих на відсіч і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях».

6. Встановити, що окремі особливості діяльності переміщених з тимчасово окупованої території вищих навчальних закладів та наукових установ регулюються статтями 2 та 5¹ Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції».

7. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти та забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

8. До моменту прийняття Кабінетом Міністрів України будь – яких рішень щодо застосування норм цього Закону діють акти Кабінету Міністрів України, а також повноваження та обмеження введені в дію рішеннями Президента України.

Голова Верховної Ради України

